

Credit Quarterly

Q3 - 2023

Christian Aandalen, daglig leder Fair Group AS og Per Sigurd Fjærestad, daglig leder - Creditsafe Norway AS

Vinteren er på vei

Gjennom årets tredje kvartal har det kommet flere rapporter som viser at det blir stadig tøffere for norske husholdninger og norsk næringsliv. I en rapport fra SIFO publisert 26. september, sier over halvparten (53 prosent) av husholdningene at de har måttet stramme inn på forbruket de siste seks månedene for å få endene til å møtes.

Om Fair Group

Fair Group jobber for å fornye og forbedre betalingsbransjen. Vi hjelper selskaper med å få betalt på en enkel og rimelig måte, ved hjelp av fornuftige og rettfærdige løsninger som ivaretar gode kundeforhold og minimerer belastningen på sluttkunden. Vår modell sørger for at selskaper får raskere betaling, og at sluttkunde må betale mindre. Alle våre tjenester støttes av en moderne og markedsledende teknologisk plattform. Denne plattformen gjør at vi kan skreddersy en brukervennlig og kostnadseffektiv løsning, basert på ditt foretaks spesifikke behov og ønsker. Fair leverer god kundebehandling, bedre likviditet, lavere kundefrafall, høyere betalingsgrad og stor fleksibilitet.

Om Creditsafe Norway

Creditsafe Norway er en del av det ekspansive konsernet Creditsafe Group, som leverer kreditt- og foretaksinformasjon over hele verden. Hvert sekund hentes over 60 opplysninger fra våre databaser, og vi har verdens største kombinerte foretaksdatabase med informasjon om 365 millioner foretak. Creditsafe har i dag over 100 000 kunder og jobber fra 25 internasjonale kontor i Europa, USA og Asia. Som kunde kan du være trygg på at vi alltid arbeider med å gjøre mer informasjon tilgjengelig i våre databaser.

Finanstilsynet sin halvårsrapport over innrapporterte inkassotalt viser en stor økning i antall inkassosaker mot næringslivet. Total inkassogjeld til inn drivelse i Norge ved utgangen av første halvår var 121,4 milliarder kroner – en økning på over fire prosent sammenliknet med utgangen av 2022. Forbruksgjelden til nordmenn økte med 1,8 milliarder kroner i september. Totalsummen er nå 157,7 milliarder kroner, opp 7,4 milliarder fra september i fjor.

Totalt gikk 813 selskaper konkurs i tredje kvartal, noe som gir en økning på 18% sammenliknet med 690 konkurser i fjor. Totalt er antall inkassosaker mot bedrifter opp med 24 prosent i årets første ni måneder sammenliknet med samme periode i fjor, mens antallet inkassosaker mot forbrukere er opp 28 prosent.

Det er med andre ord dystre lesning, og tegner et bilde av en vanskelig vinter. Det er lite som tilsier at tingenes tilstand

skal bedre seg, og vi forventer at både mislighold og konkurser skal fortsette å stige. Heldigvis har vi et velfungerende kredittmarked i Norge, med godt kreditorvern, som sikrer at norske bedrifter skal kunne fortsette å yte kreditt i tiden som kommer på tross av at man må forvente at tapene kommer til å stige.

I denne utgaven av Credit Quarterly gir vi deg som vanlig informasjon om hvordan utviklingen har vært innenfor mislighold og konkurser. Jan Ludvig Andreassen fra Eika Gruppen kommer sine betraktninger, mens Bente Thorbjørnsen Senior KAM i Creditsafe og Regnskapsansvarlig i Wenaas Workwear AS Birte Vadset, forklarer hvordan man bør jobbe med internasjonal kredittgivning.

Håper du setter pris på rapporten!

Mens vi venter på omslaget

Av: Jan Ludvig Andreassen

Jan Ludvig Andreassen, sjeføkonom i Eika Gruppen

Det er lett å bli litt nærsynt når en driver med prognosearbeid. Ukas og månedens tall får stor betydning i media fordi det er disse tall som kan flytte priser og kurser i markedene våre. Spekulanter lever av slike svingninger. Hvermannen rammes også når renter og priser endres. Vi må jo alle betale våre regninger prompte.

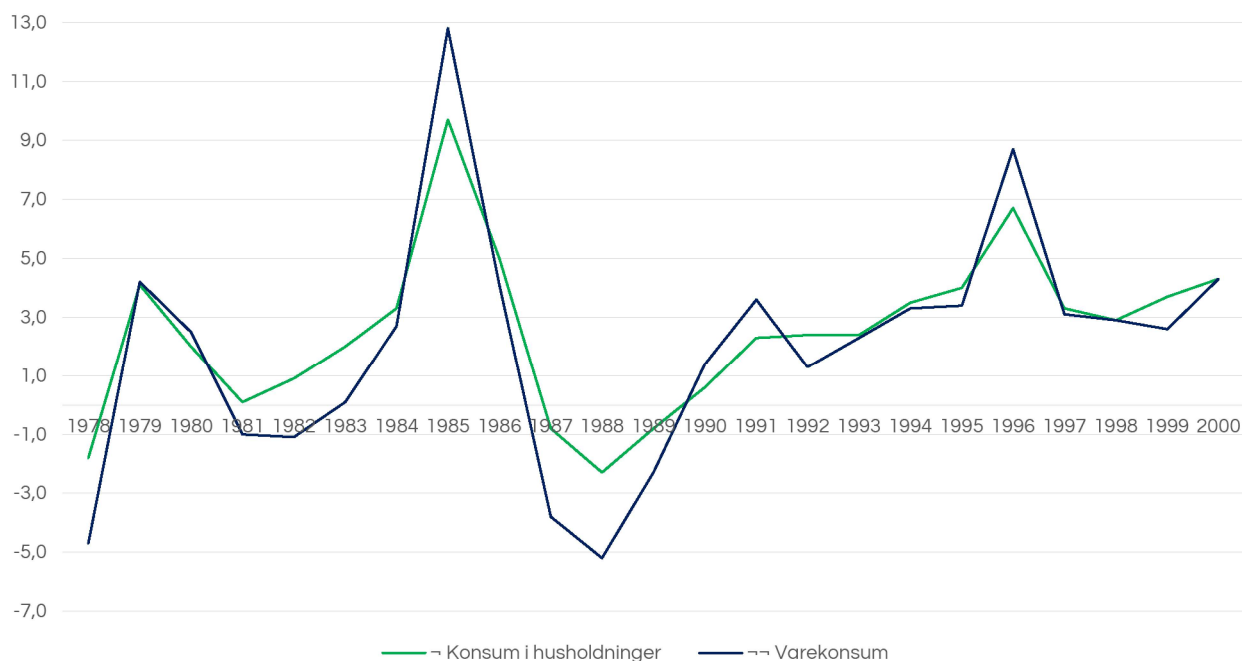
Men det å tenke helhetlig om økonomien er å anbefale. Og da må man ikke bare tenke på nuet, eller hva som kommer, men også på hvorfor vi står her vi gjør i dag. Vi må altså se både på den nære fortid, nå situasjonen, og fremtiden; Past-present-future.

Et slikt større perspektiv får en både til å forstå fortiden vår, og fremtiden bedre enn ved å kun se dagsaktuell statistikk.

Jappetida på midten av 1980-tallet blir ofte kritisert for å være forårsaket av en rekke feil som myndighetene gjorde den gang. Feil knyttet til liberalisering av kredittmarkedene uten å gjøre noe med rentefradrag eller boligbeskatning. Feil som ga oss en lånefinansiert forbruksfest bankene ikke hadde noen som helst kontroll på. Norges Bank, som var under Finansdepartementets fulle kontroll, hadde den gang bare en rådgivende og utførende rolle.

Historien om jappetida er imidlertid litt mer kompleks enn som så. I årene før jappetida var Norge preget av en pussig innstramningsperiode. Husholdningenes varekonsum økte knapt fra 1977 til 1983. Dette i år hvor BNP økte med 27 prosent, i hovedsak takket være økt energiproduksjon. Da kredittmarkedet endelig ble sluppet fri virket det som en springfjær som spratt. Husholdningene hadde slitt ned det meste av sine varige forbruksgoder, spart unødige mye og holdt seg i skinnet i år hvor norsk økonomi hadde rom for å kunne øke det private forbruket. Forbruksveksten i 1985 ble da også nær 10 prosent etter at alle sluser ble åpnet.

Figur 1: Konsum i husholdningene

I dag gjør vi det samme som for førti år siden. Mens nasjonen Norge blir stadig rikere, faller det private konsum i 2023. Med en befolkningsvekst på om lag 1-1,5 prosent, og en nedgang i konsumet totalt på om lag 0,5-1,0 prosent, blir nedgangen i privat konsum per innbygger anslagsvis to prosent i år. En historisk sterk nedgang som må kunne tilskrives virkningene av myndighetenes fortvilede kamp for å få ned inflasjonen. Det er denne kamp mot inflasjonen, hvor vi alle skal late som om at Norge er fattig, som gir økonomiske utfordringer for folk flest nå i høst.

Men i årene fremover vil kampen mot inflasjonen ganske sikkert krones med et visst hell. Inflasjonen faller tilbake, men neppe så lavt som sentralbankene gjerne skulle ønske seg. Så før eller siden vil denne kampen mot inflasjonen havne i en slags stillingskrig, med noe lavere inflasjon enn inflasjonsmålet, men renter som er satt ubehagelige høye av sentralbanker som ønsker seg maksimalt 2 prosent inflasjon over tid.

Enten kommer det da en opptur som følge av en rentenedgang eller ved at det gis rause skatteletter. Kanskje takket være begge deler? I et scenario hvor internasjonale renter holdes høyt lenge, er det imidlertid grunn til å tro at finanspolitikken kommer til å spille en større rolle enn før.

Denne gangen er det ikke økt oljeproduksjon som drar inntektsveksten, selv om volumene stiger marginalt i 2024. I motsetning til 1980-tallet, da oljesektoren var i ferd med å slå ut i full blomst, er dette nå en moden sektor som skal gradvis forvitres frem til 2060. Nei, nå er det oljeprisene som gir oss overraskende store inntekter.

Oljeprisen som for fire-fem år siden lå på 500 kroner per fat, har doblet seg. Oljefondet, suser av gårde med en ny milepæl på 15 000 milliarder kroner passert i sommer, og en ventet vekst i hovedstol på om lag 1 000 milliarder kroner per år for det meste av 2020-tallet. Noen vil si at denne oljeprisen er moden for en kollaps, men den er egentlig ikke så høy i historiske termer.

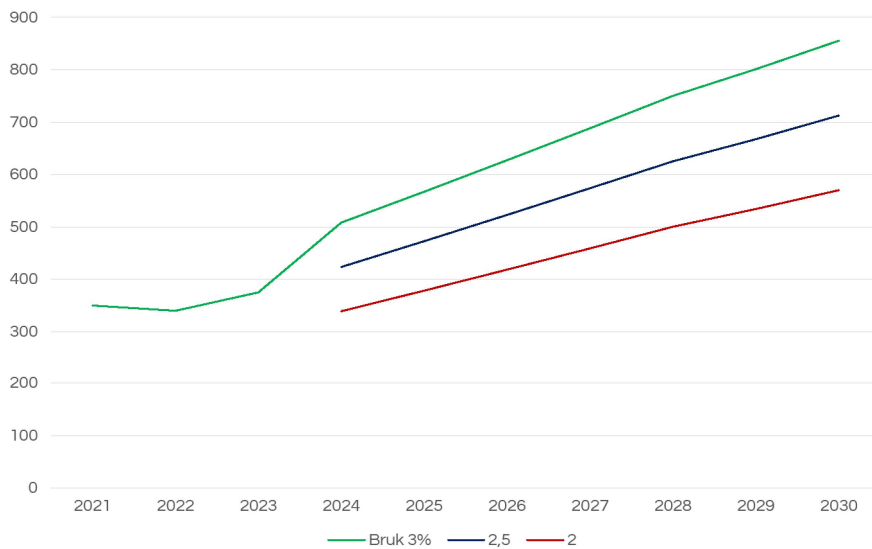
Oljeprisen er i skrivende stund nær sitt høyeste for i år, men om lag 20 prosent lavere i reelle dollarer enn den var i 1980 (da den nådde 35 USD per fat). Saudi Arabia klager på at den fortsatt er for lav.

I Norge har vi i dag en konservativ regel for uttak av de oppsparte midlene i statens utenlandsfond: 3 prosent av dette såkalte oljefonds saldo ved inngangen til året. Staten har øvrige finansielle investeringer motsvarende ett års BNP i det norske marked, men disse midlene holdes utenfor beregningsgrunnlaget for den såkalte 'bruken av oljepenger'.

I begrepet 'bruk av oljeinntekter' inngår bedring i infrastruktur og bygg i offentlig sektor. En bedring på om lag 70 milliarder kroner år for år. Så når Regjeringen sier de 'bruker' 370 milliarder kroner er det i virkeligheten 300 som går med til forbruk. Av statens samlede finansielle formue har vi altså et uttak på om lag 1,5 prosent. Noen vil likevel si at 3 prosent av det rene oljefondet (inklusive investeringer i infrastruktur og bygg) er for mye, men selv om vi skulle gå over til et lavere uttak, for eksempel 2 prosent av oljefondets saldo, vil økningen i bruken av oljepenger måtte bli formidabel i årene som kommer.

Figur 2: Bruk av oljefond, mrd kroner, med 3,0, 3,5 eller 2 % av hovedstol

Norske husholdninger har samlede inntekter på i underkant av 2 000 milliarder kroner per år. Årlige skatteletter på om lag 20 milliarder kroner vil da kunne gi selvstendig bidrag til folks kjøpekraft på anslagsvis ett prosentpoeng hvert eneste år på 2020-tallet uten at noen fornuftig handlingsregel for bruk av oljeinntekter er i nærheten av å nås.

Før eller siden vil man også måtte slippe opp på boliglånforskriften. Det er jo noe absurd ved det å nekte voksne mennesker å disponere sin formue og gjeld fritt.

Det er ikke så lett å spå når og hvor hardt omslaget fra sparefokus til forbruksfest blir, men politisk vil nok ropene om lettelser i finanspolitikken bli sterkere jo verre folk har det, akkurat som i 1983. Dagens regulatoriske og finansielle strategi er dessverre ikke bærekraftig.

Frykten er at når regimet endres så kommer ting nok en gang litt ut av kontroll. Jo mer unødvendig nød vi påfører folk i år, desto større fare er det for at vi får en ukontrollert utblåsning av pengebruken i årene fremover.

Derfor er det klok stabiliseringspolitikk å dele ut raust med skatteletter allerede ved høstens statsbudsjett, samt lette på kredittreguleringene. Naturlige tiltak for å løse folks utfordringer med rentehopp er å gå tilbake til 28 prosents rentefradrag, la folk få legge noe av renteutgiftene til lånets hovedstol, ettergi noe studielån, og heve minstefradraget på selvangivelsen. Da vil også folk fremdeles kunne stemme på de 'ansvarlige' politikere.

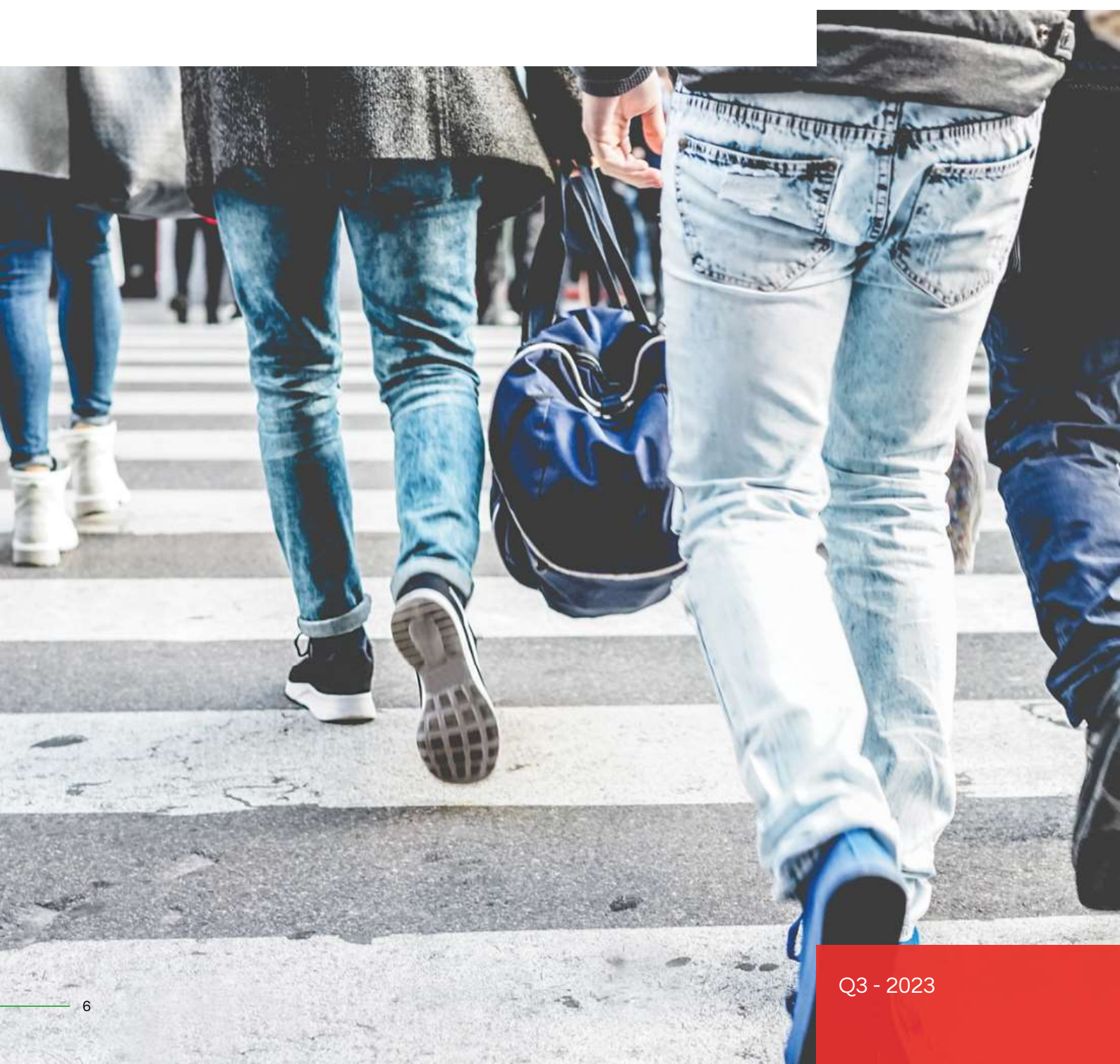
Men det later til at intet av dette vil skje. Oppsummering av Norges makroøkonomiske stabiliseringsstrategi blir i så fall at årets versjon bidro til å destabilisere norsk økonomi på litt sikt. Ved å påføre folk unødige økonomiske lidelser i år har man beredt grunnen for fremtidens populisme.

Og i de første år hvor Finansdepartementets sluser åpnes av en nyvalgt populistisk finansminister høsten 2025 er det all grunn til å tro at omleggingen av den økonomiske politikken blir populær. Det kan ta langt tid før man nok en gang ser en regjering med samme syn på stabiliseringspolitikk som den vi har i dag.

Naturlige tiltak for å løse folks utfordringer med rentehopp er å gå tilbake til 28 prosents rentefradrag, la folk få legge noe av renteutgiftene til lånets hovedstol, ettergi noe studielån, og heve minstefradraget på selvangivelsen.

Analyse: Privatmarkedet

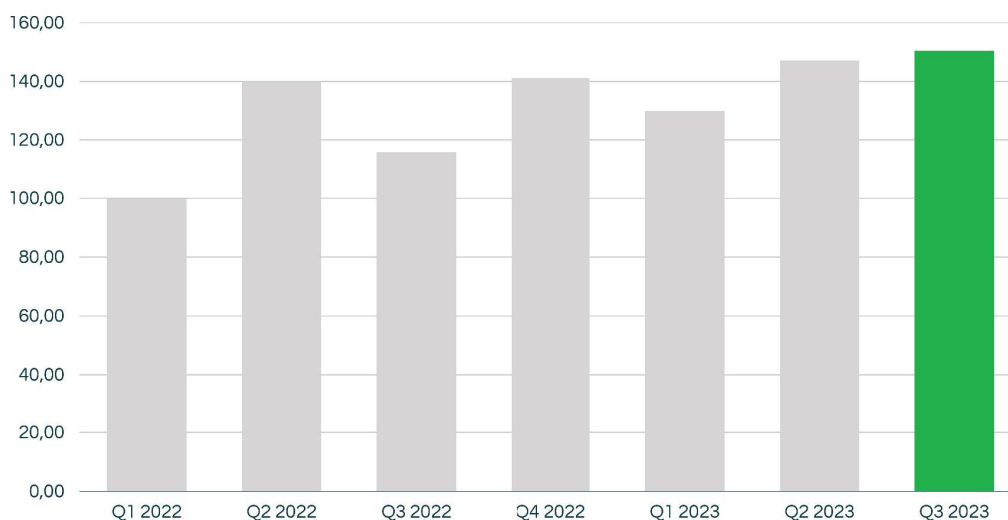
Misligholdsutvikling privat

Christian Aandalen, daglig leder Fair Group AS

Høy forbruksgjeld, dyrere mat og flere rentehopp gjør at norske husholdninger går en tøff høst i møte. I en rapport fra SIFO publisert 26. september, sier over halvparten (53 prosent) av husholdningene at de har måttet stramme inn på forbruket de siste seks månedene for å få endene til å møtes. Det skjer samtidig som våre tall viser en økning i antall inkassosaker i siste kvartal på 30 prosent sammenlignet med tredje kvartal i fjor.

— Antall mottatte oppdrag (indekserte tall)

— SIFO: Det er ikke over enda

SIFO-rapporten «Dyrtid 4» er utarbeidet for å måle hvordan husholdningene påvirkes av dyrtiden, og i rapporten sier 14 prosent av husholdene at de har gått tom for sparepenger i løpet av det siste halvåret. En av fem husholdninger har brukt sparepenger for å håndtere prisstigningen og nesten én av ti har lånt penger til det. Dette er nesten en tredobling (fra 8 til 21 prosent) siden juni/august 2022.

Det er barnefamiliene og lavinntekts-husholdningene som kommer dårligst ut i undersøkelsen, og 151.000 husstander (nesten en av fem av husholdningene) har så store økonomiske utfordringer at de kategoriseres som «ille ute».

Norges Bank har økt styringsrenten til det høyeste nivået på over et tiår, og husholdningenes økonomiske handlingsrom blir stadig innskrenket. I rapporten sier 49 prosent av boligeiere med boliglån at de er strammet forbruket for å klare å betjene lånet.

Økende forbruksgjeld setter stadig flere i en presset økonomisk situasjon. Rapporten viser at de med lavest økonomisk trygghet mangler sparepenger og må ta opp lån for å få endene til å møtes, samtidig som Tall fra Gjeldsregisteret viser at den samlede usikrede forbruksgjelden har nådd 155,5 milliarder.

Det økte opptaket av kortsiktig forbruksgjeld bekymrer oss. Nå kreves det større aktsomhet og mer bevisste forbrukere. Sliter man økonomisk gjelder det å få kontroll på utgiftene ved å sette opp realistiske budsjetter, samt å søke råd.

— Generelt stor økning i mislighold i første halvår

Finanstilsynet sin halvårsrapport over innrapporterte inkassotall viser en stor økning i antall inkassosaker mot næringslivet. Total inkassogjeld til inndrivelse i Norge ved utgangen av første halvår var 121,4 milliarder kroner – en økning på over fire prosent sammenliknet med utgangen av 2022.

Sum innkasserte midler i løpet av første halvår 2023 var på 25 milliarder kroner, en økning på 9,1 prosent sammenliknet med første halvår 2022. Antall inkassosaker under utførelse var på over 6,1 millioner, én prosent flere sammenliknet med utgangen av 2022.

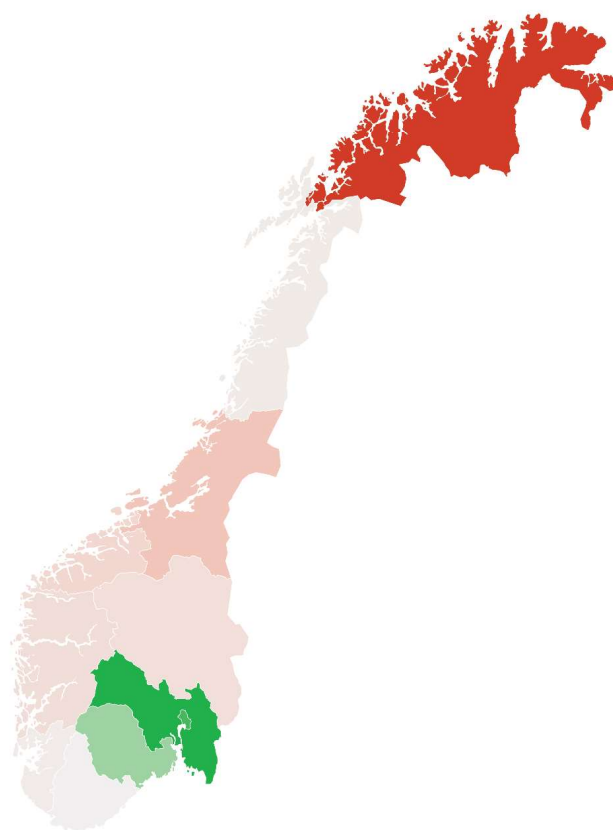
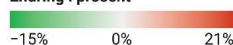
11,5 prosent av inkassosakene er knyttet til forbruksgjeld (kredittkort og forbrukslån) og boliglån. Til gjengjeld utgjorde disse kravkategoriene nærmere 65 prosent av samlet fordringsmasse til inndrivelse overfor forbrukere.

Ifølge Finanstilsynet har inkassogjelden knyttet til boliglån «økt markant» de siste seks månedene.

— Størst økning i Troms og Finnmark

I løpet av tredje kvartal ser vi en svakt negativ utvikling i de fleste fylkene. Den største økningen i inkassosaker fra Q2 til Q3 finner vi i Troms og Finnmark, hvor andelen inkassosaker har økt med 21 prosent. På Østlandet ser vi derimot en positiv utvikling. Viken hadde den største reduksjonen det siste kvartalet på 15 prosent, tett fulgt av Oslo som viser en reduksjon på 13 prosent.

Endring i prosent

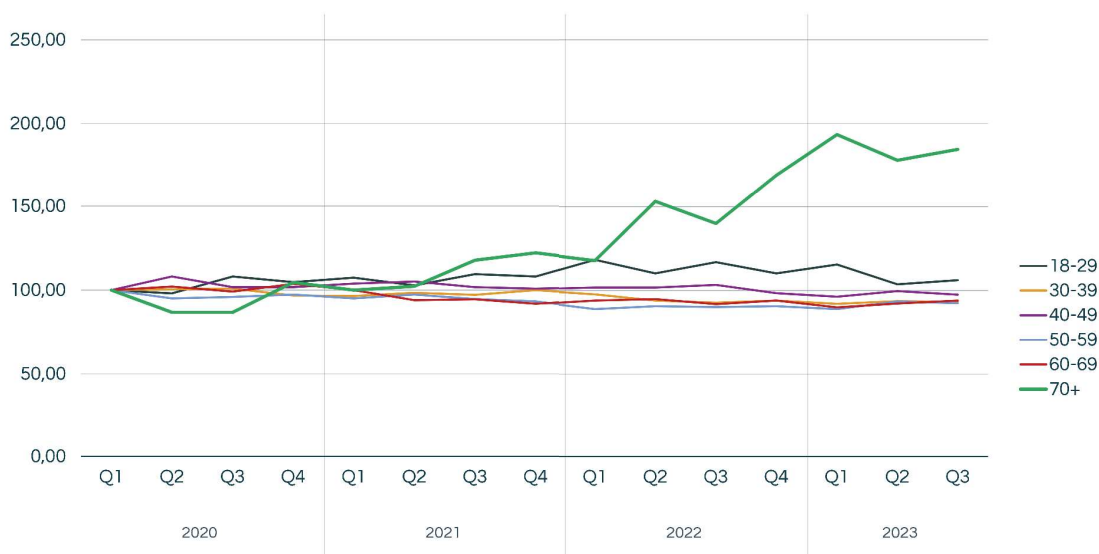

Kilde: Fair Collection • Laget med Datawrapper

— De eldre står fortsatt for den største økningen

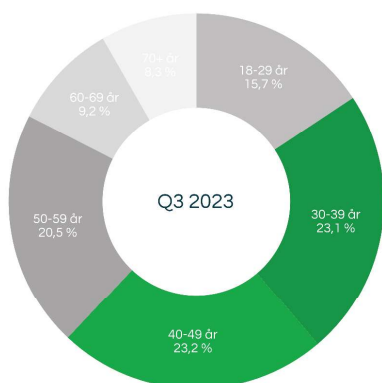
Helt siden tredje kvartal 2021 har inkasso blant de eldre over 70 år vokst kraftig, og trenden ser ikke ut til å avta med det første. Hvis vi sammenligner tredje kvartal i år med samme periode i fjor, ser vi en økning på hele 32 prosent. De unge voksne mellom 18 og 29 år ligger fortsatt som nummer to, men utviklingen blant disse holder seg stabil fra kvartal til kvartal.

— Kvartalsvis utvikling inkasso aldersfordelt index

— Størst mislighold blant de mellom 40-49

Den største andelen av misligholdet (23,2 prosent) skjer blant de mellom 40-49 år, tett etterfulgt av gruppen 30-39 år (23,1 prosent). Dette kan ha sammenheng med at disse aldersgruppene er mest aktive når det gjelder å ta opp ny kreditt.

— Kvinner best betalere

68 prosent av de som skylder penger er menn. I 2021 var dette tallet 66,5 prosent, og har gradvis blitt forverret. Det er åpenbart at kvinner har bedre betalingsmoral enn menn. Våre tall indikerer tydelig at kvinner har bedre økonomisk styring enn menn. Generelt kan én del av forklaringen tenkes å være at menn er mer kredittaktive, som eksempelvis for forbrukslån.

Nesten 7 av 10 personer med gjeld er menn

Analyse: Bedriftsmarkedet

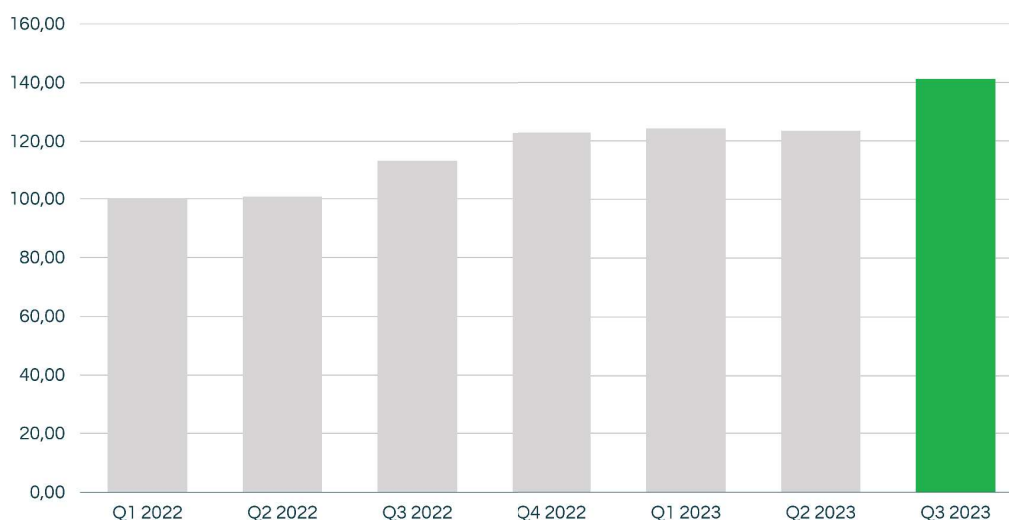
Q3 - 2023

Misligholdsutvikling bedrift

Misligholdet i AS Norge har vært stigende lenge, men utviklingen har akselerert kraftig i tredje kvartal. Stadig flere bedrifter får betalingsproblemer, og det er mørke skyer i horisonten.

Våre tall viser en vekst i misligholdet blant landets bedrifter på 14,2 prosent sammenliknet med samme kvartal i fjor. Totalt er antall inkassosaker mot bedrifter opp med 24 prosent i årets første ni måneder sammenliknet med samme periode i fjor.

— Antall mottatte oppdrag (indekserte tall)

— Finanstilsynets tall understøtter våre funn

I Finanstilsynets tall fremkommer det at total inkassogjeld (summen av hovedstol, renter og omkostninger) mot bedrifter økte med 13,8 prosent i løpet av første halvår. Veksten i antallet saker under utførelse mot næringslivet var på hele 8,5 prosent i første halvår 2023 sammenliknet med utgangen av 2023.

Den sterke veksten i bedriftenes inkassogjeld speiler de makroøkonomiske forholdene. Bedriftenes kostnader har økt betraktelig de siste månedene og marginene er under sterkt press. Mer restriktive og prisbevisste forbrukere gjør heller ikke situasjonen lettere for mange næringsdrivende.

Samlet fordringsmasse til inndrivelse overfor næringsdrivende var 11,5 milliarder kroner ved utgangen av første halvår 2023.

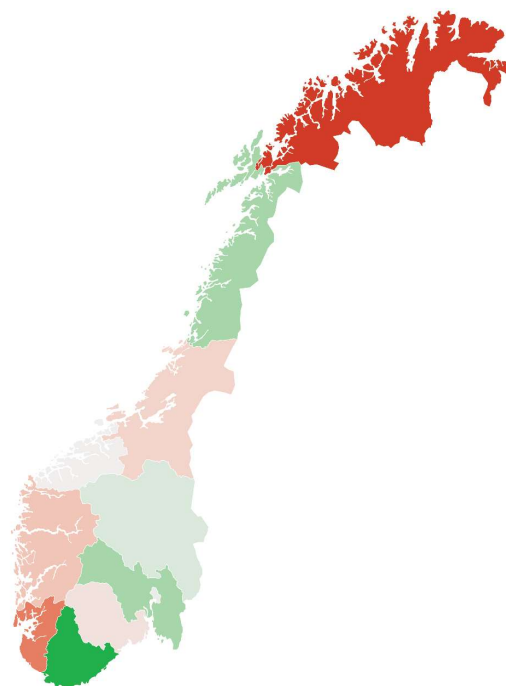
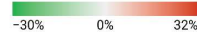

— Troms og Finnmark også størst på bedriftssiden

Det nordligste fylket vårt troner ikke bare på inkassotoppen blant forbrukerne i tredje kvartal, næringslivet i nord sliter også kraftig. Fra Q2 til Q3 ser vi en økning på i underkant av 32 prosent i saker til inkasso. Rogaland, som viste en svært positiv utvikling i forrige kvartal, har nå fått kjenne på det økonomiske presset med en økning i inkassosaker på 21 prosent. Dette tyder på at det ikke bare er høstværet som blir tøft i vest.

På den andre siden av skalaen fortsetter Agder den positive utviklingen. Fra Q2 til Q3 har andelen inkassosaker i sør blitt redusert med hele 30 prosent.

Endring i prosent

Kilde: Fair Collection • Laget med Datawrapper

Kraftig konkursokning innen bygg og anlegg – gir ringvirkninger i andre bransjer

Nok en gang er bygg og anlegg den største driveren til at antallet konkursene øker. Samtidig ser vi tendenser til at langvarig slitasje begynner å sette spor blant prosesstunge industri- og produksjonsbedrifter.

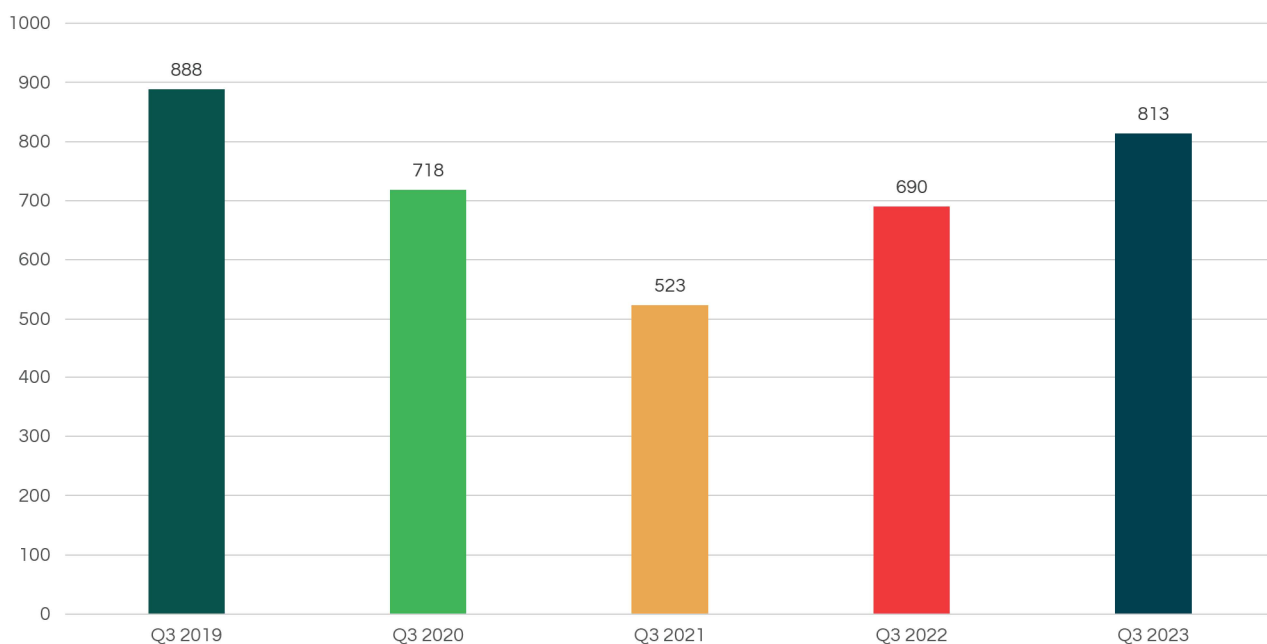
329 norske selskaper gikk konkurs i september, en økning på 10% sammenlignet med fjorårets 298 konkurs. Denne økningen er noe mindre enn hva vi har sett i årets første måneder, men det er likevel ingen tegn på at konkursskurven er i ferd med å flate ut.

Totalt gikk 813 selskaper konkurs i tredje kvartal, noe som gir en økning på 18% sammenlignet med 690 konkurser i fjor. Kvartalets konkurstopp kom i august, men vi har sett en fortsatt trend med en stabil økning i antall konkurser gjennom hele Q3.

– Nok en gang må vi bare bekrefte at den forventede utviklingen fortsetter, og at stadig flere selskaper går konkurs. Tallene for tredje kvartal viser at vi ligger på et høyere nivå enn de tre foregående årene, men noe lavere enn i 2019.

Det blir interessant å se hvordan årets tre siste måneder vil utfolde seg, kommenterer daglig leder Per Fjærestad i Creditsafe Norway.

— Antall konkurser Q3 2019 - 2023

Per Fjærestad, daglig leder i Creditsafe Norway

— Det store konkurslokomotivet

Lite overraskende er det de tradisjonelle konkursbransjene som er de største pådriverne for konkursøkningen. Tallene for kvartalet viser tydelig at det fremdeles er mange virksomheter som sliter i bransjer som detaljhandel og servering.

Innen detaljhandelen ble det registrert 104 konkurser i Q3, en økning på 25,3% fra fjorårets 80 konkurser. Innen serveringsvirksomhet gikk 98 selskaper konkurs, en økning på 22,5% sammenlignet med 83 konkurser i samme periode i fjor.

– Bygg og anlegg er likevel det store konkurslokomotivet. Det er i dette markedet vi ser flest konkurser, og den største økningen, og da særlig når det kommer til kategorien oppføring av bygninger, fastslår Fjærestad.

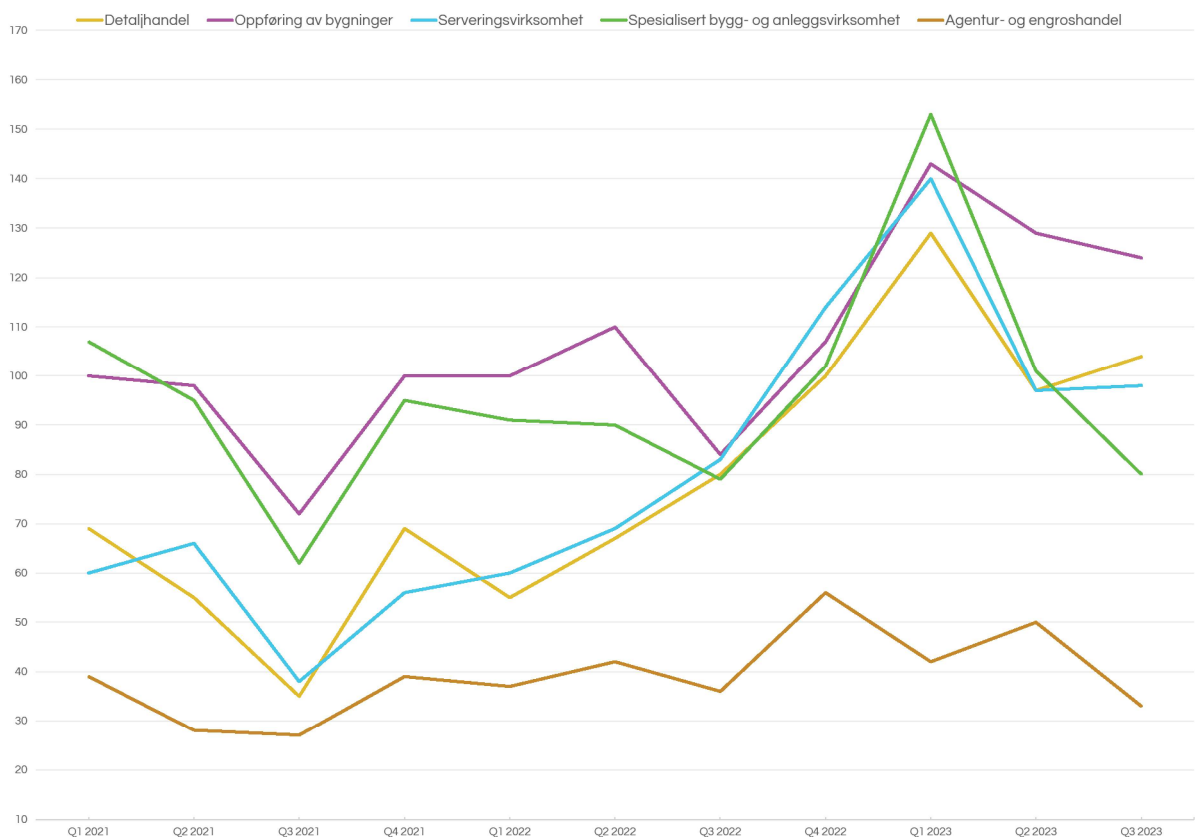
204 selskaper innen bygg og anlegg gikk konkurs i løpet av årets tredje kvartal, en økning på 25,2% fra fjorårets 163 konkurser. I kategorien "Oppføring av bygninger" er tallene enda styggere: 124 konkurser, mot fjorårets 84, gir en økning på hele 47,6% i Q3.

— Påvirkes av mer forsiktige forbrukere

– Felles for detaljhandel, servering og bygg og anlegg er at dette er bransjer som er sterkt forbrukeravhengig. Nå er det dyrtid, og det merkes at forbrukerne har det tøffere. Når vi blir mer forsiktig med hvordan vi bruker pengene våre, påvirker det særlig bransjer som disse, og i enkelte markeder ser vi nå at det nærmest er full stans, kommenterer Fjærestad, og legger til:

– Basert på konjunkturer, det aktuelle nyhetsbildet og signaler fra markedet er det heller ingen tegn på at utviklingen vi ser nå vil endre seg med det første.

— Bransjer 2021 - 2023

— Fundamentet slår sprekker i industriproduksjonen

Selv om det i stor grad er bygg og anlegg som driver konkurrøknningen, vil Fjærestad også rette fokus mot et segment som for mange har gått litt under radaren.

– Vi skal være obs på utviklingen for prosesstunge bedrifter innen industriproduksjon, samt transportbransjen. Her ser vi også en markant økning i konkurser sammenlignet med fjoråret, og dette er nok knyttet til økte kostnader på råvarer, elektrisitet og logistikk, som har ført til slitasje over tid. I tillegg påvirkes nok mange av disse bedriftene av utviklingen innen bygg og anlegg, påpeker han.

Totalt for de ulike bransjekodene som faller inn under paraplyen produksjon ser vi en konkurrøkning på 22% i årets ni første måneder, sammenlignet med samme periode i fjor.

Og ser man nærmere på de ulike bransjekategoriene fremstår utviklingen dramatisk:

- Syv konkurser i bransjekoden “Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter”, som blant annet omfatter betongproduksjon, gir en økning på hele 600% sammenlignet med fjoråret.
- Fem konkurser innen “Produksjon av andre transportmidler”, som blant annet omfatter skipsteknologi, gir en konkurrøkning på 400%.

– Fordi dette er mindre bransjer vil selvsagt noen få konkurser naturligvis gi store utslag i statistikkene, men det vil også ha en betydelig påvirkning i disse respektive markedene, sier Fjærestad.

— Alle konkurser innenfor bransjekode produksjon Q1-Q3

	Q1 - Q3 2023	Q1 - Q3 2022	Diff %
Produksjon av metallvarer	10	10	0%
Produksjon av maskiner og utstyr til generell bruk	6	4	50%
Produksjon av gummi- og plastprodukter	2	2	0%
Produksjon av andre ikke-metallholdige mineralprodukter	7	1	600%
Produksjon av møbler	8	4	100%
Produksjon av kjemikalier og kjemiske produkter	1	3	-67%
Produksjon av andre transportmidler	5	1	400%
Annen industriproduksjon	4	3	33%
Produksjon av metaller	1	6	-83%
Produksjon av elektrisk utstyr	1	0	0%
TOTALT	45	37	22%

— Sørligste og nordligste fylker hardest rammet

Når vi ser på konkurfordelingen på fylkesbasis er det Agder som kommer desidert verst ut i tredje kvartal. 19 konkurser i september gir en økning på hele 138% fra fjorårets åtte, og totalt for kvartalet viser tallene en økning på 81% (49 konkurser i 2023, mot 27 i 2022).

– Agder har vært blant de “dårligste” fylkene, med høye konkurstall, gjennom store deler av året, og denne trenden fortsetter altså i Q3, konstaterer Fjærestad.

Også landets nordligste fylke, Troms og Finnmark, hadde en svært kraftig konkurserøkning i september. 17 konkurser gir en økning på hele 113% fra samme måned i fjor, og bidrar til at konkurserøkningen i Q3 ender på 44%.

Vestland var eneste fylke med en nedgang i konkurser i tredje kvartal. 37 konkurser gir en nedgang på 20% sammenlignet med samme periode i fjor.

Vestfold og Telemark, Møre og Romsdal og Innlandet har hatt en relativt stabil utvikling, med en konkurserøkning på henholdsvis to, tre og fire prosent.

— Konkurstall for samtlige fylker

Fylke:	Q3 2023	Q3 2022	2023	2022	Diff 2023/2022 %
Agder	49	27	146	125	17%
Innlandet	52	50	141	134	5%
Møre og Romsdal	32	31	120	100	20%
Nordland	36	26	110	79	39%
Oslo	148	119	511	346	48%
Rogaland	60	54	214	180	19%
Troms og Finnmark	36	25	91	84	8%
Trøndelag	74	50	226	167	35%
Vestfold og Telemark	60	59	201	184	9%
Vestland	76	95	267	252	6%
Viken	189	154	685	492	39%
TOTALT	813	690	2738	2143	28%

Antall selskaper med betalingsanmerkninger øker også i Q3

Andelen AS og ASA med betalingsanmerkninger er nå høyere enn på noe tidspunkt siden starten av 2020. For privatpersoner er kurven derimot nedadgående.

Antallet aksjeselskaper (AS og ASA) med betalingsanmerkninger fortsetter å stige. Ved årets første måling, i slutten av januar, var 50.382 selskaper registrert med betalingsanmerkninger – om lag 13,3% av alle landets AS og ASA.

I juni hadde antallet steget til 81.054, og ved første måling etter avsluttet tredje kvartal står 84.432 selskaper oppført med betalingsanmerkninger. Det tilsvarer om lag 13,7% av landets AS og ASA.

– Vi ser en jevn og stabil økning i antall aksjeselskaper med betalingsanmerkning, og for øvrige foretak generelt. Kurven følger i stor grad konkurstatistikken, kommenterer daglig leder Per Fjærestad i Creditsafe Norway.

Flere negative saker pr. foretak

Også når det kommer til antall negative saker pr. foretak ser vi en økning sammenlignet med foregående kvartal.

Ved utgangen av juni hadde foretakene med betalingsanmerkninger i snitt 5,06 negative saker. I begynnelsen av oktober viser statistikkene at dette tallet har økt til 5,13 negative saker pr. foretak.

– Uansett hvilken vinkel vi angriper temaet fra ser vi en økning, i konkurser, i antall foretak med betalingsanmerkninger og antall anmerkninger pr. foretak. Dette samsvarer også godt med tilbakemeldinger vi får fra ulike marked og bransjer, om at flere selskaper nå sliter med økonomien, konkluderer Fjærestad.

– Færre privatpersoner med betalingsanmerkninger

Blant privatpersoner peker pilene motsatt vei. Ved utgangen av september var 240.889 nordmenn registrert med aktive negative betalingsanmerkninger. Det er 1500 færre enn i juni, og betyr at andelen av personer med betalingsanmerkninger nå er på 5,2%.

Antallet anmerkninger i snitt pr. person ligger stabilt på 6,05.

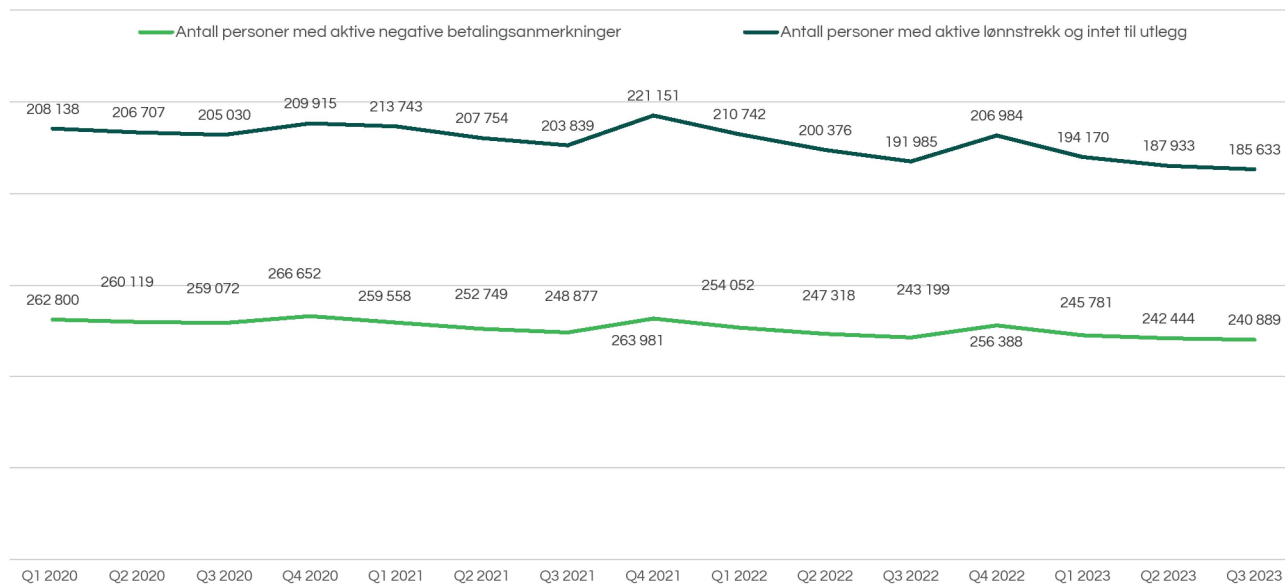
– Det som er helt åpenbart, og noe overraskende, er at antall betalingsanmerkninger på privatpersoner jevnt over nedadgående. Hver gang vi henter ut tall er det færre nordmenn som har betalingsanmerkninger, både i antall og prosentvis, sier Fjærestad.

– Dette er interessant med tanke på de mange utfordringene vi ser at stadig flere står overfor. Mange har nå betydelig mindre å rutte med, samtidig som kostnadene øker, og vi ser at flere saker går til inkasso. Likevel ser det ut til at de fleste av disse sakene blir løst før de ender som betalingsanmerkninger, fortsetter han.

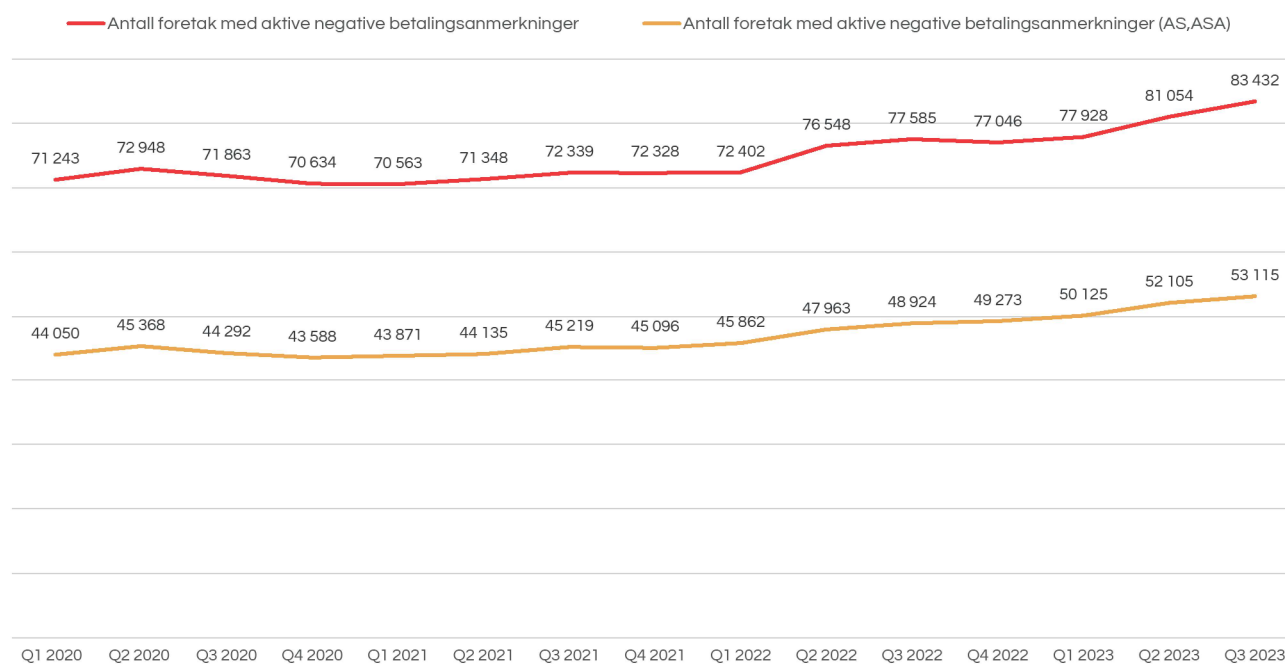
Fjærestad utelukker likevel ikke at vi kan se en økning over tid også når det kommer til betalingsanmerkninger, dersom den økonomiske utviklingen fortsetter i samme retning.

– Men enn så lenge ser det ikke ut til at økningen i inkassosaker påvirker tallene for betalingsanmerkninger blant privatpersoner, avslutter han.

Betalingsanmerkninger privatpersoner

Betalingsanmerkninger foretak

Bente Thorbjørnsen, Sales Senior Key Account i Creditsafe Norge AS

Behovet for internasjonal informasjon har rykket mye høyere opp på agendaen

Stadig flere norske selskaper begir seg ut på det internasjonale markedet. Det gir nye muligheter, men stiller også nye krav om tilstrekkelig med informasjon for å håndtere et mer komplekst risikobilde. Heldigvis har en liten revolusjon på teknologifronten gitt oss langt bedre tilgang på oppdaterte data fra hele verden.

Mens det tidligere kunne være utfordrende å selge og levere varer og tjenester til kunder utenfor Norge uten å få en form for kredittforsikring, er veldig mange norske foretak i dag globale selskaper, med langt større forretningsområder utenfor Norge enn tidligere.

Vi eksporterer mer enn tidligere, får flere utenlandske kunder og er mer aktive på det internasjonale markedet. Med hele verden for våre føtter er mulighetene mange, men globaliseringen påvirker også risikobildet, og stiller nye krav om oppdatert informasjon og bedre kjennskap til "nåsituasjonen" i ulike land og markeder.

Et godt eksempel på dette er den aktuelle situasjonen i Europa. Krigen i Ukraina, og de medfølgende sanksjonene mot Russland, har ført til at behovet for oppdatert informasjon om leverandører, samarbeidspartnere og kunder, både i og utenfor Norges grenser, har rykket mye høyere opp på agendaen.

I tillegg til det eksisterende behovet for kredittopplysninger tilkommer nå i langt større grad behovet for oppdatert og nøyaktig informasjon i forhold til eventuelle sanksjoner, politisk eksponerte personer (PEP), eierskapsstrukturer og verdikjeder.

— Bildet har endret seg

Man kan nok si at vi her i Norge og Norden på mange måter har vært litt naive. Vi har tatt litt større risiko enn hva vi kanskje burde ha gjort, men på grunn av de trygge rammene vi har hatt rundt oss har dette gått fint. Foruten i forbindelse med de store internasjonale krisene, har vi ikke opplevd noen merkbart store tap, og ingen har virkelig følt på strenge krav til å sjekke alt mulig.

Hvis det har vært lite informasjon å oppdrive, dyrt å innhente data, eller vi rett og slett ikke har visst hvordan vi skal få tak i dem, har mange derfor valgt å ikke benytte seg av løsninger for å finne ut mer om en potensiell kunde eller leverandør.

Nå har dette bildet endret seg. Risikobildet er mer sammensatt, og den økonomiske situasjonen gjør at vi har mindre marginer for tap, på både norske og internasjonale kunder. Samtidig har det kommet nye lovpålagte krav som må hensyntas, blant annet i forbindelse med hvitvasking og sanksjoner.

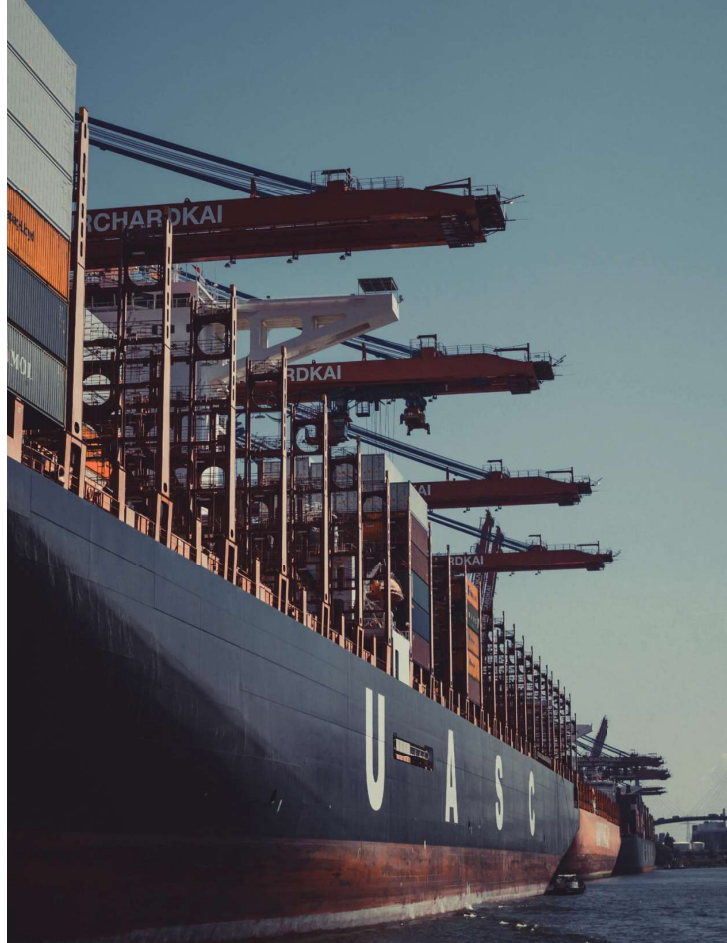
Kort oppsummert er det nå viktigere enn noen gang at enda flere sjekker sine internasjonale forretningsforbindelser enda grundigere i tiden fremover.

— Vi har gått gjennom en liten revolusjon

Heldigvis har det skjedd en utrolig utvikling hva gjelder tilgang til informasjon fra hele verden. Tidligere har det vært vanlig med både høye kostnader og lange ventetider for å få tilgang til data og informasjon i andre land.

I dag har vi teknologi og løsninger som gir deg tilgang til denne informasjonen umiddelbart. Nå er det ikke lenger noen begrensninger i de teknologiske løsningene på hva som er mulig å få tak i og vise.

Riktignok er det fremdeles noen land og regioner der det er veldig lite informasjon tilgjengelig, men i det store og hele har verden åpnet seg opp betraktelig de seneste årene. Det gjør også at vi må ta et lite oppgjør med våre egne fordommer og tidligere erfaringer.

Eksempelvis har vi i Creditsafe kunder som har mye aktivitet i Kina. For bare noen år siden ville man kanskje tenkt at det var svært lite informasjon å oppdrive om kinesiske foretak, og at disse dataene ville være nærmest umulig å få tak i. I dag ser vi tvert imot at disse rapportene ofte inneholder mer informasjon enn vi får tak i på norske firmaer.

Vi har på mange måter gått gjennom en liten revolusjon når det kommer til løsninger, dekning og tilgang på informasjon, og det har skjedd store endringer bare de siste årene.

— Store forskjeller fra land til land

Samtidig med denne revolusjonen har også forventningene og kravene fra de som bruker kredittopplysningstjenester steget betraktelig. Vi får ofte spørsmål om hvorfor en spesifikk type data ikke er med i rapportene en kunde mottar, og det kjedelige svaret er som oftest at det er store forskjeller på hvilke data som er tilgjengelig fra land til land.

Når man beveger seg utenfor Norden vil man raskt oppdage at veldig mange land ikke har krav om å rapportere regnskapstall, noe vi her i Norge tar som en selvfølge. Ikke alle land har et "Brønnøysundregister", eller lett tilgjengelig informasjon om ulike roller, eierskap, signaturrett og prokura.

I disse områdene er man i langt større grad avhengig av å kartlegge hvilke kilder som finnes. Flere av disse landene har en eller annen variant av lowverk eller datakilder – som for eksempel betalingsdata – som kan brukes som erstatning for de datasettene man er vant til. Utfordringen er å kjenne til de ulike forskjellene.

Du må derfor legge litt mer tid i arbeidet med å sikre at informasjonen du finner er relevant og oppdatert, og du må kanskje jobbe litt mer med å finne ut hvem som faktisk kan tegne avtaler og selskapets eierstruktur.

Med andre ord: Du må gjøre litt mer jobb, og bruke litt mer tid, for å sikre at du har et tilsvarende solid beslutningsgrunnlag som når du vurderer selskaper i de andre nordiske landene.

— “Hva kan vi gjøre selv?”

Det Creditsafe tilbyr, som er helt unikt, er muligheten til å hente og integrere informasjon fra bortimot hele verden i én og samme løsning. Det er det ingen andre som har.

Nå er det selvsagt ikke mange selskaper som opererer i 200 forskjellige land, men stadig flere opererer i tre, fem eller ti.

Vi vil alltid søke etter alle data som er tilgjengelige, via et bredt spekter av kilder, og gjennom lokal tilstedeværelse i flere regioner. Likevel oppfordrer vi samtidig våre kunder til å spørre: “Hva kan vi gjøre selv?”

De som er best på risikovurdering og kreditthåndtering gjør seg godt kjent med landene de opererer i, med den aktuelle situasjonen i landet og lokale forhold. De vet hvilke bransjer som går bra, og hvilke bransjer som har det tyngre. De søker seg frem til makrorapporter fra de store bankene, og statistikkbyråer som gir ut økonomiske rapporter.

Selskaper som Creditsafe kan være en viktig partner for å sikre deg dataene du trenger for å bygge et solid beslutningsgrunnlag, men den lokale kjennskapen er et viktig supplement.

Bilde fra Måndalen med lokalene til Wenaas Workwear

– Noen synes kanskje vi er litt for strenge

Wenaas Workwear ønsker ikke å ta unødvendig risiko når de beveger seg inn i nye markeder utenfor Norges grenser. For å unngå kredittap i utlandet bruker selskapet aktivt verktøy som kredittsjekk og overvåkning i møte med nye kunder og leverandører.

Wenaas Workwear har slått seg frem som et velkjent og etablert navn på det norske markedet. Selskapet, med røtter tilbake til 1930-tallet, har de siste 70 årene fokusert på å produsere og levere arbeidsklær og verneutstyr til alt fra industri, bygg og anlegg til beredskapstjenester og militæret.

I løpet av de siste årene har Wenaas satset i større grad utover Norges grenser, og har opprettet flere selskaper og salgskontorer i utlandet. Konsernet opererer nå i Sverige, Danmark, Storbritannia, Nederland og Singapore, og flere av kundene deres er internasjonale selskaper som igjen har forretninger i flere land.

Det byr på flere nye og spennende muligheter, men stiller også nye krav til kreditt og risiko.

– Vi eksponerer oss mer og mer internasjonalt, og må derfor tilpasse oss nye land og markeder som vi ikke har kjennskap til fra før. Da er det naturlig for oss å være litt mer forsiktige, og vi jobber blant annet mer med tiltak som kredittsjekk og overvåking av kunder og leverandører, forteller regnskapssjef Birte Vadset i Wenaas Workwear.

— Ønsker ikke å tape penger i ukjente markeder

Hun opplever at risikoen er større i utlandet enn her hjemme i Norge. Noe av grunnen til dette er kjennskapen selskapet allerede sitter på i det norske markedet, men Vadset påpeker også at nordmenn er kjent for å generelt være gode betalere.

For å redusere risikoen for tap når de gjør forretninger med utenlandske selskaper, har Wenaas innført solide rutiner for hvordan de skal imøtekomme nye kunder.

– Vi ønsker naturligvis ikke å tape penger i ukjente markeder og med ukjente kunder. Derfor bruker vi blant annet mye mer forskuddsbetaling mot utenlandske kunder, i hvert fall frem til vi blir kjent med dem, sier Vadset.

– Dersom vi skal gi kreditt, må kunden ha en tilfredsstillende kredittscore, og vi er nok litt strenge med hvem vi gir kreditt til, tilføyer hun.

Dersom kredittsjekken ikke er tilfredsstillende tas kundeforholdet opp til diskusjon i økonomiavdelingen, og dersom det er snakk om særskilt store avtaler og beløp er det ikke utenkelig at også ledergruppen blir koblet på.

— Sjekker også nye leverandører

Det er riktignok ikke kun mot nye kunder i utlandet at Wenaas Workwear har strenge rutiner for hvordan de går frem.

– For oss er det også svært viktig å kjenne leverandørene våre. Forholdet vi har til mange av våre leverandører er noe vi har opparbeidet over flere år. Derfor er det naturlig å gjøre kredittsjekk også på nye leverandører, og å bruke overvåking både for å se økonomisk utvikling, men også annen informasjon, sier Vadset.

Hun peker blant annet til krav selskapet stiller når det kommer til miljø, etiske aspekter som barnarbeid og lignende, samt situasjonsavhengige faktorer som f.eks. tilknytninger til Russland eller andre land det er innført handelssanksjoner mot.

– Hvis vi skal engasjere en ny leverandør, eksempelvis i Pakistan, er det mange hensyn som skal tas. Derfor stiller vi høye krav til både produksjonen og folkene rundt den, slik at vi har god oversikt over hele vår verdikjede, fastslår regnskapssjefen.

// Vi er kjempeheldige i det at vi nesten ikke har kreditttap, men så har vi også vært ganske strenge på å gi kreditt. Noen synes kanskje vi er litt for strenge

Regnskapssjef Birte Vadset i Wenaas Workwear

— Vi bruker kredittsjekk og overvåking aktivt

Som kunde av Creditsafe har Wenaas Workwear tilgang til alle verktøy og all informasjon de trenger gjennom én enkelt løsning. Det gir Vadset og hennes kolleger på økonomiavdelingen et godt utgangspunkt for å ha kontroll på hvor og når det gis kreditt, og når det er fordelaktig å be om forskuddsbetaling.

– Informasjonen vi har tilgjengelig betyr mye for å ta avgjørelser om hvorvidt kunden skal få kreditt, eventuelt hvor mye kreditt og for oppfølging av fordringene. Vi bruker kredittsjekk og overvåking aktivt, og da særlig når det oppstår situasjoner som vi vet kommer til å påvirke en del av kundene våre. Vi var eksempelvis veldig aktive da koronapandemien brøt ut, forteller Vadset.

På spørsmål om hva hun mener er viktigst for å unngå tap når man går inn i nye markeder utenfor Norges grenser er hun klar i sitt svar:

– Det viktigste er å være litt mer forsiktige, og gjøre litt mer arbeid for å sikre seg god informasjon.

– Vi er kjempeheldige i det at vi nesten ikke har kreditttap, men så har vi også vært ganske strenge på å gi kreditt. Noen synes kanskje vi er litt for strenge, men det er den linjen vi har besluttet å legge oss på, avslutter Vadset.

Fair Group AS

Postboks 3292
7439 Trondheim

www.fair.no

Besøksadresse
Lørenveien 73A
0585 Oslo

Telefon 9551 2000

Creditsafe Norway AS

Postboks 9108 Grønland
0133 Oslo

www.creditsafe.no

Besøksadresse
Storgata 7
0155 Oslo

Telefon 800 24 722